

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ Ε Ε

ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

**A. Η διαδικασία εμβάθυνσης της ΕΕ
και η συμβολή των Κοινοτικών Πολιτικών**

1. Στο πλαίσιο της νέας πραγματικότητας που συνιστά η διευρυμένη μεγάλη Ευρώπη, η Ελληνική Προεδρία θεωρεί αυτονόητο ότι θα πρέπει να προωθηθούν και ενισχυθούν οι πολιτικές εκείνες της ΕΕ, οι οποίες, αποδεδειγμένα, συμβάλλουν περισσότερο στη διαδικασία **ενίσχυσης της εμβάθυνσης της ΕΕ**.
 2. Μεταξύ των βασικών μέσων για την εμβάθυνση της ΕΕ είναι **οι πολιτικές της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και η ΚΑΠ**. Μόνο αν διαφυλαχθούν και ενισχυθούν οι πολιτικές αυτές, θα διασφαλισθεί το ευρωπαϊκό μοντέλο μιας κοινωνίας ανάπτυξης κι' αλληλεγγύης, που με τόσες προσπάθειες έχει κατακτηθεί, από την ίδρυση της Ένωσης έως σήμερα.
 3. Οι πολιτικές της Συνοχής παίζουν ένα κρίσιμο, διπλό ρόλο στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση — δηλαδή στο **«βάθημα» της ΕΕ**.
- Ως βασική συνιστώσα μιας πολιτικής για την κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη σε όλη την Ευρώπη. Στηρίζουν την πραγματική σύγκλιση των οικονομιών των Κρατών Μελών και μειώνουν τις περιφερειακές ανισότητες.
 - Ως γεννήτριες πολιτικής προστιθέμενης αξίας, με τη δημιουργία αντίληψης στους πολίτες, ότι ανήκουν σε μια κοινότητα αλληλεγγύης και κοινωνικής συνοχής.

B. Ατυπη Υπουργική Συνάντηση της Χαλκιδικής

Στο πλαίσιο αυτό η Ελληνική Προεδρία συγκάλεσε **Ατυπη Συνάντηση Υπουργών** αρμόδιων για τη πολιτική Συνοχής της ΕΕ, στη Χαλκιδική, με στόχο να δώσει έμφαση στην **πολιτική διάσταση** της Περιφερειακής Πολιτικής και της Συνοχής και να δώσει την ευκαιρία να προκύψουν ευρύτερες πολιτικές συγκλίσεις, πάνω στη μελλοντική μορφή και πορεία της Περιφερειακής Πολιτικής και της Συνοχής.

Τα **Συμπεράσματα** της Προεδρίας από τη Συνάντηση αυτή υπήρξαν ουσιαστικά και ενισχυτικά των πολιτικών της Συνοχής.

Θα χρησιμοποιηθούν από την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** ως οδηγός για τη σύνταξη της **3ης Έκθεσης για τη Συνοχή**. Θα χρησιμεύσουν, επίσης, ως πολιτική υποστήριξη στην πρόταση της Επιτροπής, που αφορά τις **νέες δημοσιονομικές προοπτικές** της ΕΕ, για την περίοδο από το 2007 και μετά (**AGENDA 2007**), που θα παρουσιασθεί μέσα στο 2004. Με βάση την πρόταση **AGENDA 2007** θα αρχίσει η ουσιαστική διαπραγμάτευση που θα αφορά το νέο πολυετές πλαίσιο χρηματοδότησης των πολιτικών της ΕΕ.

Η **Υπουργική Συνάντηση της Χαλκιδικής** απέφερε αποτελέσματα που κρίνονται, τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και από τις περισσότερες χώρες μέλη, ως **σημαντική επιτυχία της Ελληνικής Προεδρίας**.

Επέτρεψε την επίσημη έκφραση πολιτικών θέσεων, που θα επηρεάσουν την κατεύθυνση των διαπραγματεύσεων για τις **νέες δημοσιονομικές προοπτικές της ΕΕ** από το 2007 και μετά, καθώς και τις αποφάσεις για το νέο πλαίσιο πολιτικής Συνοχής, δηλαδή για την ενίσχυση που θα κατευθυνθεί προς τις Περιφέρειες και τα Κράτη Μέλη της ΕΕ στη νέα προγραμματική περίοδο, στη νέα γενιά των ΚΠΣ (4ο). Ετσι:

- Η Περιφερειακή Πολιτική και οι Πολιτικές της Συνοχής αναγνωρίζονται ως **κεντρικά στοιχεία** της Ευρωπαϊκής οικοδόμησης.
- Τα **αποτελέσματα** τους αξιολογούνται ως ιδιαίτερα ευνοϊκά σε όλες της χώρες της ΕΕ, αλλά τελείως ειδικά στις λιγότερο εύπορες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.
- Η **συνέχιση της πολιτικής της Συνοχής**, καθώς και η ενίσχυσή της ως προς το εύρος και τα μέσα εφαρμογής της χαρακτηρίζονται ως ενδεδειγμένα, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η πολύ μεγάλη αύξηση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων, που θα επέλθει ως αποτέλεσμα της διεύρυνσης της ΕΕ με 10-12 φτωχά νέα Κράτη.
- Η αύξηση των ανισοτήτων κρίνεται ότι αποτελεί πολύ μεγαλύτερη πρόκληση στη διαδικασία **ολοκλήρωσης και εμβάθυνσης της ΕΕ**. Θα απαιτήσει, αντίστοιχα, μεγαλύτερο ύψος χρηματοδότησης των πολιτικών της Συνοχής σε μια Ένωση 25-27 χωρών μελών από ότι στην ΕΕ15.
- Η Περιφερειακή Πολιτική και οι πολιτικές της Συνοχής θα πρέπει να **συνεχισθούν** κατά τη νέα προγραμματική περίοδο, έχοντας **εμπλουτισθεί** κατάλληλα, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της στρατηγικής της **Λισσαβόνας** και τις αποφάσεις για βιώσιμη ανάπτυξη που υιοθετήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του **Γκαϊτεμποργκ**.
- Κύρια προτεραιότητα των πολιτικών της Συνοχής θεωρείται η **ενίσχυση των φτωχότερων Περιφερειών** της ΕΕ. Αυτές θα πρέπει να λάβουν το μεγαλύτερο μερίδιο από τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους, μεγαλύτερο ή ίσο με τα δύο τρίτα των πόρων.

- Οι Περιφέρειες που θα στηριχθούν με τα δύο τρίτα των διαρθρωτικών πόρων (Στόχος 1) δεν θα πρέπει να έχουν ξεπεράσει το όριο του 75% του κατά κεφαλή μέσου Κοινοτικού ΑΕΠ. Το όριο του 75% διατηρείται και στην ΕΕ25-27.
- Το φαινόμενο της «στατιστικής σύγκλισης» που προκαλεί η διεύρυνση θα αντιμετωπισθεί με **δίκαιη και σημαντική ρύθμιση** που θα εξασφαλίσει στις θιγόμενες περιφέρειες ένα επίπεδο χρηματοδότησης, που θα πλησιάζει εκείνο του Στόχου 1 των διαρθρωτικών ταμείων.
- Το αποτέλεσμα της **αναπτυξιακής σύγκλισης**, δηλαδή η έξοδος των Περιφερειών από το Στόχο 1 (κατά κεφαλή ΑΕΠ άνω του 75% του μέσου Κοινοτικού) λόγω της επιτυχημένης αναπτυξιακής τους πορείας, πρόκειται να συζητηθεί περαιτέρω. Πάντως, υπάρχει το προηγούμενο άλλων περιφερειών της ΕΕ που, έχοντας εξέλθει από το Στόχο 1, απολαμβάνουν ένα καθεστώς φθίνουσας μεταβατικής στήριξης στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο — π.χ. Λισσαβόνα (Πορ.), Κορσική (Γαλ.), Β. Ιρλανδία (Η.Β.), Μολίζε (Ιτ.), Κανταβρία (Ισπ.).
- Αναγνωρίζεται η ανάγκη για στήριξη και άλλων Περιφερειών, εκτός εκείνων του Στόχου 1, οι οποίες έχουν **γεωγραφικά ή άλλου είδους αναπτυξιακά μειονεκτήματα** (νησιά, ορεινές ή απομακρυσμένες ή αραιοκατοικημένες περιοχές, κ.α.)
- Το **Ταμείο Συνοχής** θα συνεχισθεί για τη στήριξη Κρατών Μελών με κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν κάτω του 90% του αντίστοιχου μέσου κοινοτικού.
- Συγκλίνουν οι απόψεις των περισσότερων Κρατών Μελών ότι, ως προς το **ύψος της δημοσιονομικής προσπάθειας** που θα απαιτηθεί για τις πολιτικές της Συνοχής κατά την περίοδο μετά το 2006, το σημείο αναφοράς του **0,45%** του ΑΕΠ της ΕΕ που θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελεί **αξιόπιστο επίπεδο** προς έναρξη της διαπραγμάτευσης.
- Η **κατανομή των δημοσιονομικών βαρών** μεταξύ των χωρών μελών θα πρέπει να είναι δίκαιη. Δεν θα πρέπει να επιβαρύνονται υπερβολικά ορισμένοι από τους καθαρούς συνεισφορείς, ούτε και θα πρέπει να φέρουν δυσανάλογο μέρος από το δημοσιονομικό βάρος οι φτωχότερες χώρες μέλη.

Οι επιπτώσεις των πολιτικών αυτών θέσεων στη διαμόρφωση των νέων πολιτικών Συνοχής είναι σημαντικές και μπορούν να στηρίξουν εκτιμήσεις για το επίπεδο της διαρθρωτικής στήριξης που θα μπορούσε να διεκδικήσει η Ελλάδα, για ένα Δ' ΚΠΣ, από το 2007 και μετά.

Γ' Οι δημοσιονομικές παράμετροι ενός ελληνικού Δ' ΚΠΣ

Γ.1 Χαρακτηριστικά στοιχεία που διαμορφώνουν το δημοσιονομικό τοπίο ενός ελληνικού Δ' ΚΠΣ

1. Το μέγεθος της "χρηματοδοτικής πίττας" που θα διατεθεί για τη στήριξη των διαρθρωτικών πολιτικών της ΕΕ. Πέρα από το σημείο αναφοράς του 0,45%, το μέγεθος αυτό θα εξαρτηθεί και από τη συνολική δομή των δημοσιονομικών προοπτικών της ΕΕ για μετά το 2006, δηλαδή, σε συνάρτηση και με όλους τους άλλους πολιτικούς στόχους της ΕΕ που θα απαιτήσουν δημοσιονομικά μέσα για τη στήριξη τους (ΚΑΠ, εσωτερικές πολιτικές, εξωτερική ενίσχυση, ΚΕΠΠΑ, κ.α).
2. Οι Περιφέρειες της χώρας που κρίνονται επιλέξιμες:
 - Για το μεγαλύτερο επίπεδο ενίσχυσης (Στόχος 1) με κατά κεφαλή ΑΕΠ κάτω του 75% του Κοινοτικού μ.ο.
 - Για ειδική ενίσχυση ως επίπτωση της "στατιστικής σύγκλισης".
 - Για ειδικό καθεστώς μεταβατικής στήριξης ως επίπτωση καθαρά "αναπτυξιακής σύγκλισης".
 - Ως περιοχές με ειδικά γεωγραφικά μειονεκτήματα (νησιά, ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, κ.α.)
3. Ο πληθυσμός που έχει καταγραφεί στις Περιφέρειες κατά την πρόσφατη απογραφή, με μέσο όρο περιόδου 1999-2000-2001 ή 2000-2001-2002.
4. Ενδεχομένως, άλλα κριτήρια κατανομής πόρων που θα αποφασισθεί να συμπληρώνουν εκείνο του κατά κεφαλή περιφερειακού ΑΕΠ (π.χ. ποσοστό ανεργίας).
5. Το επίπεδο προικοδότησης του Ταμείου Συνοχής, καθώς και το ποσοστό συμμετοχής της Ελλάδας σ' αυτό.
6. Οι πόροι που θα προικοδοτήσουν τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, και ποιές Πρωτοβουλίες θα προταθούν τελικά προς υιοθέτηση.
7. Το σημείο αποκοπής 4% του ΑΕΠ ενός Κράτους Μέλους, ως ανωτάτου ορίου σωρευτικής χρηματοδότησης μιας χώρας της ΕΕ από τα διαρθρωτικά ταμεία και το ταμείο συνοχής.

Γ.2 Η μελλοντική γεωμετρία ενός ελληνικού Δ' ΚΠΣ

Με βάση τα γνωστά μέχρι σήμερα στοιχεία, μπορούμε να διατυπώσουμε την πρόβλεψη ότι, για την Ελλάδα:

- Η πλειοψηφία των ελληνικών περιφερειών θα διατηρήσει την επιλεξιμότητά της στο Στόχο 1 των διαρθρωτικών ταμείων.
- Λίγες (δύο-τρεις) Περιφέρειες θα έχουν "στατιστική σύγκλιση", οπότε η στήριξή τους θα διαμορφωθεί σχεδόν στο επίπεδο του Στόχου 1.
- Δύο Περιφέρειες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο) θα ξεπεράσουν, ούτως ή άλλως, το όριο του 75% λόγω της ανάπτυξής τους. Αυτές είτε θα στηριχθούν κατά το προηγούμενο των άλλων Κοινοτικών Περιφερειών, που ισχύει στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (όπως προαναφέρθηκε) είτε θα περάσουν στον στόχο 2. Επισημαίνεται ότι ο πληθυσμός των δύο αυτών Περιφερειών (βασική παράμετρος της κατανομής των πόρων) είναι σχετικά μικρός.
- Τα δημογραφικά δεδομένα των Περιφερειών Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας από την απογραφή 2001 επιτρέπουν αισιοδοξία σχετικά με την παραμονή των Περιφερειών αυτών στο Στόχο 1. Εντούτοις απομένει η επικύρωση των εθνικών στατιστικών στοιχείων από τη Eurostat, γεγονός που αποτελεί κρίσιμο και καθοριστικό παράγοντα προσδιορισμού του ελληνικού μεριδίου από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ.
- Το ποσοστό συμμετοχής της χώρας μας στο Ταμείο Συνοχής θα μεταβληθεί (μείωση) ως αποτέλεσμα της διεύρυνσης. Εντούτοις, αναμένεται να προταθεί σημαντικότερη αύξηση των πόρων του Ταμείου αυτού, ώστε να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες των νέων χωρών μελών. Οπότε το τελικό ποσό της Ελλάδας δεν αναμένεται να επηρεασθεί ριζικά.
- Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες της νέας προγραμματικής περιόδου θεωρείται δεδομένο ότι θα περιλαμβάνουν ένα πολύ σημαντικότερο INTERREG (διασυνοριακή, διαπεριφερειακή και διεθνική συνεργασία) από το οποίο η χώρα μας μπορεί να διεκδικήσει ένα σοβαρό μερίδιο, κατά το πρότυπο της τρέχουσας περιόδου.

Γ.3 Ενδεικτική ποσοτική εκτίμηση για το Δ' ΚΠΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δεδομένα, μπορεί να γίνει μια πρώτη εκτίμηση (με κάθε επιφύλαξη) ότι η χώρα μας θα μπορούσε να διεκδικήσει ένα Δ' ΚΠΣ που θα έχει **σημαντικό οικονομικό μέγεθος**.

Το ύψος των πόρων του θα κυμαίνεται, πιθανότατα, μεταξύ 2ου ΚΠΣ (περίπου 14,5 δις ευρώ) και 3ου ΚΠΣ (περίπου 21 δις ευρώ).

Στους πόρους αυτούς θα πρέπει να προστεθούν και οι αναλογούντες στη χώρα μας πόροι του **Ταμείου Συνοχής**, καθώς και εκείνοι των **Κοινοτικών Πρωτοβουλιών**.

Πάντως, η τελική διαμόρφωση του ύψους των πόρων που θα κατανεμηθούν στη χώρα θα εξαρτηθεί από την εξέλιξη της διαπραγμάτευσης για τις **νέες δημοσιονομικές προοπτικές της ΕΕ**. Πρόκειται για μια μακρά διαδικασία, που έχει ήδη ξεκινήσει, αλλά που προβλέπεται να γίνει περισσότερο εξειδικευμένη μετά την παρουσίαση της 3ης Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Συνοχή (τέλος 2003) και την κατάθεση των οριστικών προτάσεων της Επιτροπής για το νέο Δημοσιονομικό Πακέτο της ΕΕ (2004).

